

§ 61 Kyrkomötets arbetsformer

DAG SANDAHL:

Ordförande! Jag känner inget större tvång att tala i den här frågan, men jag är ju den ende som har suttit i det gamla kyrkomötet, det som var ståndsriksdagens fortsättning. Det var andra former. Då tog man inte in några kaffemuggar i plenisalen och då skrev man inte någon slarvig motion heller. Det var förstakammarens ideal som gällde.

När jag såg det här förslaget mindes jag ändå, att jag har läst Max Weber och inte bara Karl Marx. Max Weber brukar ju kallas borgerlighetens Max. Han hade två maktinstrument. Utbildning är det ena, utnämning det andra. Nu ska kyrkomötet utsättas för utbildning och det är alltså ett maktinstrument över kyrkomötet från oidentifierat håll. Man säger att det är presidiet eller möjligtvis kyrkostyrelsen, men vem bakom har egentligen suttit och skickat kyrkomötet den agenda som man ska utbilda sig efter? Här förläggs makten bort från kyrkomötet, bort från självständigheten och självständigt fattade beslut. Ni blir tränade, ni som sitter kvar. Andra styr åt er och det här är ett problem som alla känner till. Makten försvinner in i byråkratin och kvar sitter ett representantskap som får säga ja eller nej till förslag som man egentligen inte tränger in i. Om man inte tränger in i dem har någon annan bestämt hur de ska uppfattas. Jag tycker egentligen att detta är utomordentligt illavarslande. Men, tänkte jag, vill ni sitta i det får ni väl göra det då, för jag ska inte sitta där. Jag behöver inte lägga några förslag, men jag säger bara en sak: läs Max Weber och fundera. Vem är det som kommer att skriva den agenda som ni ska följa och bestämma den vals ni ska dansa efter?

SOFIJA PEDERSEN VIDEKE:

Som jag minns var jag ordförande i den utredning som nu har föranlett de här förslagen. Jag vill tacka för den välvilliga behandling som har funnits av vår utredning och framför allt vill jag rikta ett varmt tack till mina kära kyrkomöteskollegor, såväl ledamöter som sakkunniga, som var med i den. Vi hade det väldigt trevligt.

Så vill jag säga några ord om detta med tema för kyrkomötet som uppenbarligen skrämmer vissa. Ibland, kära vänner, fastnar vi i detaljer i motionsfloden. Då har vi inte tid med större, övergripande framtidsfrågor så som vi så gärna skulle vilja och så som jag uppfattar att frimodig kyrka faktiskt ganska ofta efterfrågar. Detta är ett sätt att gå Dag till mötes. Jag hoppas att vi kommer att få bättre möjligheter genom de nya arbetsformerna för det framöver. Jag ser fram emot att vara en del av detta nya kyrkomöte. Tack.

MIKAEL ESKILANDERSSON:

Ordförande! Jag är lite chockad av att det gick så snabbt innan vi hamnade här. Det var detta med tematiska årsmöten. Sverigedemokraterna är positiva till tematiska årsmöten och positiva till den grund för tematiska årsmöten som finns, alltså att vi ska ha tema på våra årsmöten. Det handlar ju då vad man fokuserar på. I huvudsak gäller att man fokuserar på rätt typ av frågor och att det är kristna frågor. Om tematiska årsmöten börjar spåra ur, så att det helt lämnar den kristna värdegrunden, är det givetvis inte fullt lika positivt längre.

Vi ser också en oro för beredningen av motioner. Om man ska skjuta upp motioner till nästa årsmöte i stället, kommer det att inskränka på motionsrätten. Det är vi inte särskilt positiva till. Sedan fanns det väl också en motion där man skulle förändra antalet ledamöter i utskottet från 15 till 30 stycken. Den motionen anser vi i grunden vara positiv, men då har man ju ett problem med att det kan rubba

förhållandet när det gäller majoriteten. Det är ytterst viktigt att majoriteten behålls. Därför kan vi inte stödja den som den ser ut idag. Däremot skulle vi gärna se, att man hade inkommit med en ny motion som kanske angav ett något lägre antal än 30 och med kanske fler ersättare då. Någoting man också skulle kunna fundera över är, om man kunde ha flera ersättare som kunde tjänstgöra i olika utskott, alltså att man har en ersättare men som kan hoppa in i olika utskott, som vi har det i riksdagen. Där har vi också arbetande ersättare och även arbetande ersättare skulle kunna vara intressant. Man skulle då kunna gå in och ut som ersättare, så att man kan tjänstgörande under vissa delar med inte under hela sessionen.

Det var väl i korta drag vad som står också i vår särskilda skrivelse. Tack.

HANS-OLOF ANDRÉN:

Ordförande! Jag talar alltså som motionär och jag yrkar bifall till reservation 2 i betänkandet. Det innebär bifall till förslaget att vi ska ta bort ersättarna i utskotten och att alla utskott ska ha 30 ledamöter. Jag kom med i kyrkomötet 1983 och bland det första som jag förvånades över var, att utskotten hade ordinarie ledamöter och ersättare och att hälften av de nyvalda ledamöterna blev ordinarie. Dessa fick fatta beslut i utskottet, medan den andra hälften inte fick delta i utskottets beslut. Nya i kyrkomötet var den gången de allra flesta, eftersom antalet ledamöter hade ökat från 96 till 251. Men som ung hamnade jag naturligtvis på ersättarbänken. För övrigt hette utskottet Informationsutskottet. Vi har bytt utskottsnamn förr många gånger. När vi sedan kom till plenum hade plötsligt alla lika mycket att säga till om. Varför ska det finnas just åtta utskott och varför ska de ha just 15 ledamöter? Det har ingen lyckats svara på. Utskottets utredning visar ju att antalet ledamöter har varierat kraftigt i historien, men sedan 1983 har vi hållit fast vid just 15.

Nu när vi beslutar om nya arbetsformer har vi chansen att rätta till konstigheten med ordinarie och ersättare. Reservationens förslag är alltså att utskotten ska ha 30 ledamöter och att alla ska vara ordinarie. Det innebär förstås att balansen rubbas något mellan grupperna om någon eller några är borta, och det kan tänkas att röstningen utfaller något annorlunda. Men vad spelar det för roll? Utskottet ger ju bara ett förslag. Det är plenum som beslutar. Och om utgången av ett ärende beror på vem som tillfälligtvis är borta, är ju uppfattningen i utskottet delade i ungefär två lika stora delar och då är det ändå plenum som beslutar.

Jag tror vi har en chans att förbättra arbetsförhållandena i kyrkomötet på ett avgörande sätt med denna idé att få bort ersättarna och ge de nya i kyrkomötet en större möjlighet till delaktighet. Det önskar jag att jag hade haft när jag började för 35 kyrkomöten sedan.

Ordförande! Bifall till reservation 2.

BOEL JOHANSSON:

Ordförande! Det var lite rörigt här i morse när vi kom, innan vi började, när det var ommöblerat, eller hur? Vi fick hitta våra nya platser och det var – inte hela havet stormar – men lite ovant, eller hur?. Det handlar kanske om rättvisa. De sista ska bli de första. Vi vänjer oss vid det här, för det var ju ingen stor sak. Men ändå kan det bli tydligt, att detta med möblering inte är så oviktigt för oss människor. Man vill sitta på den plats man är van vid.

Nu ska jag komma in på det jag tänkte säga, eftersom ni förstås undrar vad jag står här och snackar om. Jo, möblering var nästan det som det här kokade ner till, när vi i utskottet diskuterade om just detta som Hans-Olof har motionerat om

tillsammans med Carin och några till. Vi diskuterade om alla ledamöter faktiskt skulle kunna vara ledamöter och vi inte skulle ha några ersättare. Där sitter vi och där sitter vi och där sitter några utanför. Då får vi möblera om och det blir ju lite mycket och konstigt. Men det kanske handlar om rättvisa. Det kanske handlar om att allas erfarenheter, kunskaper och entusiasm bättre kan tas till vara.

Vi som har skrivit reservation 2, som jag ska yrka bifall till, tror att det inte bara blir mera rättvist utan också roligare. Det är lättare att yttra sig och ta plats om man faktiskt inte är ersättare. Det nytänkandet kan vi väl föregå med i kyrkan, eller hur? Vi måste ju inte alltid kopiera hur det är i riksdagen, eller? Om det är så att det här egentligen handlar om att vi som är ordinarie ledamöter inte gärna vill flytta på oss och ge makt åt flera, eller om det egentligen handlar om att vi tycker det är lite omständligt att möblera om – då kanske vi måste rannsaka oss, om vi tänker att det faktiskt är mer rättvist och att flera personers erfarenheter, kunskaper och entusiasm får komma fram.

Jag yrkar befall till vår reservation 2.

LEVI BERGSTRÖM:

Ordförande! Jag vill först nämna mitt yrkande, nämligen att kyrkomötet avslår utskottets förslag punkt 6 och jag återkommer till det.

När presidiet fick i uppdrag av kyrkomötet att se över arbetsformer, gjorde vi det i början ganska lätt för oss genom att tillsätta en grupp som skulle komma med förslag. Jag vill särskilt tacka den gruppen utifrån att de inte såg på hur det såg ut utan att de så att säga såg på det med nya friska ögon. Sedan har det förslaget remitterats och diskuterats i de olika nomineringsgrupperna. Tack för alla synpunkter som ni har lämnat. Sedan slutligen lämnade vi ett förslag som har behandlats av Kyrkorättsutskottet. Successivt har förslaget till arbetsformer blivit bättre och bättre. Det är på ett par ställen man kan ifrågasätta om det är bättre än vad presidiet föreslog, till exempel Förvaltarskapsutskott i stället för Hållbarhetsutskott. Jag tror gemene man inte är så intresserad av hur kyrkomötet arbetar, men jag tror man måste ha en tydligare förklaring på förvaltarskapsutskott än hållbarhetsutskott. Däremot tycker vi det är bra att ekonomifrågorna har hamnat hos det nya Ekonomiutskottet.

Det som presidiet inte tycker är speciellt bra är att, när vi nu genomför ett försök att ha tema under några kyrkomöten, vi efter det första ska göra en utvärdering. När man gör försök vill man ha ett par exempel. I synnerhet gäller det om det blir så, att det vid första tillfället blir den eventuella strategiska plan som kyrkostyrelsen ska lämna, är det tveksamt om vi ska göra en utvärdering. Låt oss göra den efter nästa mandatperiod, då vi har haft två tematiska kyrkomöten.

Jag yrkar avslag på utskottets förslag punkt 6, som säger att vi efter första tematiska kyrkomötet ska göra denna utvärdering.

BERTIL MURRAY:

Ordförande! Jag yrkar bifall till reservation 2. Frimodig kyrka var den nomineringsgrupp som förhöll sig mest kritisk till ett antal av förslagen till ändringar vad gäller kyrkomötets arbetsformer. Bland de anmärkningsvärda saker som skedde i utredningen var kanske framför allt, att man helt bortsåg från uppdraget att komma med förslag när det handlade om, hur man ska säkra att alla kyrkomötesledamöter också får en plats i utskotten. Där, om jag inte har alldeles fel, fanns inget förslag från utredningen.

Därför var det med tillfredsställelse som vi noterade den reservation som har fogats till presidietts förslag. Idén att låta alla utskottsledamöter vara ordinarie är på många sätt ett lysande förslag. Med 30 ledamöter i vart och ett de 8 utskotten betyder det, att i princip alla kyrkomötesledamöter deltar i utskotten på samma villkor, med särskilda regler förstås vad gäller styrelsen. En person, en röst. Att den ordningen överhuvud taget ska uppfattas som provocerande eller främmande av nomineringsgrupper som har sin bakgrund i folkrörelse, där det är så självklart att varje person har lika stort inflytande, är lite överraskande.

Utskottets majoritet förespråkar en ordning, där maktbalansen blir väldigt mycket tydligare i utskottet. Jag instämmer i det som Hans-Olof Andrén tidigare sa, nämligen att det inte är riktigt så avgörande om det tippas över åt ena eller andra hållet. Det är ändå i plenum som besluten tas och det händer ändå då och då, att det förslag som utskottet ger ändras i plenum.

Alltså bifall till reservation 2.

HILDEGARD JARSKOG:

Ordförande! Jag tänker tala om reservation 1, där det talas om namnet Hållbarhetsutskottet. Man föreslår ett annat namn men jag föreslår att kyrkomötet beslutar, att det blir ett Hållbarhetsutskott. Resonemanget har tydligen gått så, att Kyrkorättsutskottet inte anser att Hållbarhetsutskottet är ett bra namn på utskottet utan att man föreslår att det ska heta Förvaltarskapsutskottet. Det tycker jag är ett jättekonstigt ord, men så är det. Citatet de har skickat med är: "Förvisso är hållbarhet ett begrepp som används i många sammanhang och utskottet har inte några invändningar mot begreppet i sig." Det tycker jag är bra. Ändå landar man i, att det finns ett startare skäl att framhålla förvaltarskapet och att utskottet då i stället bör heta Förvaltarskapsutskottet. Motiveringen man skickar med är att "en ansvarsfull förvaltning är ett för kyrkan centralt begrepp". Visst är det så, men för dens skull behöver man ju inte byta namn på utskottet.

Jag delar reservation 1 om att namnet Förvaltarskapsutskott är vilseledande, då den miljö- och klimatinriktning som kyrkomötet ändå har bestämt inte framgår av namnet. Där vid lag håller jag med Levi Bergström. Om vi däremot behåller beteckningen Hållbarhetsutskott blir det ju tydligt, att det handlar om hänsyn till miljö och klimat för ett gott förvaltarskap.

Jag föreslår därför att kyrkomötet beslutar att namnet ska vara Hållbarhetsutskott och avslag på Förvaltarskapsutskott. Tack.

DANIEL TISELL:

Ordförande! Jag var också med i den här utredningen och delar Sofijas bedömning, att det var en väldigt spännande resa vi gjorde tillsammans och är glad för att responsen blev så god hos presidiet och kyrkostyrelsen. Att få möjlighet att titta på lite andra former och mjuka upp våra arbetsformer tror jag absolut behövs. Det kan verkligen vara mer än en kopia på Sveriges riksdag, även om vi fortsätter att också värna det parlamentariska arbetet.

Jakob, ordföranden i Svenska Kyrkans Unga, betonar i sitt hälsningsanförande samtalet men också behovet att diskutera. Det var hans syster som hade sagt något om det. Jag tror vi behöver både samtala och debattera med varandra. Det här förslaget innebär att vi får gör både och. I samtalet tror jag vi dock är lite bättre på att lyssna på varandra och förhoppningsvis kan fördjupa våra kunskaper. Det är tråkigt att notera den här misstänksamheten som finns mot förslaget. Det är ju till för oss själva

för att vi ska bli mer delaktiga. Att fler ska få göra sin röst hörd och att vi blir bättre att lyssna på varandra,

Det finns en liten punkt som har smugit sig in i utskottets punkt 6, som jag är lite kritisk till. Det är att man ska utvärdera efter första mötet. Jag skulle vilja yrka avslag på den. När vi genomför en sådan här förändring tycker jag den ska gälla under hela mandatperioden. Vi måste våga. Förslaget om en särskild arbetsordning, där presidiet ska utvärdera och återkomma och vi ska pröva frågan på nytt, tycker jag är onödig. Låt oss våga göra detta. Självklart kan man utvärdera och göra mötet bättre andra gången, som då inte behöver vara så kopplat till den strategiska planen, men jag tycker vi ska låta presidiet och andra få förtroendet att utforma det här arbetssättet under hela mandatperioden. Sedan kommer vi naturligtvis att fortsätta ta ställning till arbetsordningen i framtida kyrkomöten.

Jag yrkar alltså avslag på punkt 6 i utskottets förslag och då i princip på det som presidiets skrivelse handlade, att införa de här tematiska mötena.

GUNILLA BLOM:

Ordförande! Som en av reservanternas i detta ärende, reservation 1, vill jag yrka bifall till förslaget att utskottet ska heta Hållbarhetsutskottet. I nästa ärende, som handlar om miljöarbetet, kommer jag att återkomma till varför. Jag har lite mer utlägg där. Tack för ordet.

BERIT BORNECRANTZ DIAS:

Ordförande! Jag vill med hänvisning till reservation 1 föreslå att vi bibehåller presidiets förslag på namn, nämligen Hållbarhetsutskottet. Med dagens förståelse av förvaltarskap går associationerna mer till fastighetsförvaltning och ekonomi, varför beteckningen Förvaltarskapsutskottet är vilseledande. I sig ger det inte intrycket att det skulle vara självklart att den miljö- och klimatinriktning som hela Svenska kyrkan och även kyrkomötet bestämt ska inrymmas. Beteckningen Hållbarhetsutskottet ger däremot associationen att det handlar om ta hänsyn till miljö och klimat för ett gott förvaltarskap. Därför bör Hållbarhetsutskottet vara benämningen på utskottet.

Förutom till reservation 1 vill jag också ge bifall till motion 2017:81 om 30 ordinarie ledamöter i stället för 15/15. Det förefaller lite mera jämförbart och det är alltid positivt.

BERTH LÖNDAHL:

Jag vill tala för särskild mening 2 och därmed yrka på avslag vad gäller tematiska kyrkomöten. Det var lite så där med stor förvåning som jag läste den här utredningen och förslaget om tematiska kyrkomöten. Min association gick till näringslivet, som gör stora sammandragningar av anställda för att ”plantera ost” om det egna varumärkets profil och egentligen bara föra ett utskott uppifrån och ner. Min omedelbara fundering låg nära den Dag hade. Det var detta om hur det kommer att styras och vem som bestämmer mötena och deras innehåll när det ska vara tematiska möten.

Den andra funderingen jag hade var, att det delvis kändes som ett underkännande av ledamöterna i kyrkomötet, eftersom jag tycker man kan förutsätta, att kyrkomötets ledamöter har den kompetensen som innebär, att man inte behöver utbildas i vissa teman eller på det sättet diskutera det. Jag håller med om det Sofija sa, att det finns ett intresse för att fördjupa vissa frågeställningar. Egentligen är då snarare

bekymret att det finns en sådan spretande tendens när det gäller motionerna. Det hade varit tydligare och bättre att motionerna på ett bättre sätt hade representerat ett kyrkligt innehåll. Problemet i kyrkomötet har ju inte varit så mycket att det finns bristande bredd i vilka ämnen man tar upp, utan snarare att vi har haft för få dagar. Vi har inte hunnit behandla de motioner som har varit uppe. Som Frimodig kyrkas representant, och för oss som är flitigast att motionera, kan det låta lite märkligt. Samtidigt är det så att Frimodig kyrka motionerar väldigt tydligt i rent kyrkliga ämnen och speglar inte riksdagspolitiska frågeställningar. Vi motionerar kyrkligt.

Utvärdering – alldeles utmärkt att man vill utvärdera. Tänk om man hade velat utvärdera redan från början andra beslut, som till exempel strukturutredningen.

SOFIJA PEDERSEN VIDEKE (REPLIK):

Berth! I utredningen gör vi inte den hopkoppling mellan tematik och utbildning som du nu gör, utan vi ser det som två skilda saker som båda behövs av flera olika skäl. Därför tänker jag, att den hopkoppling som du nu gör i alla fall inte är utredningens avsikt.

BERTH LÖNDAHL (REPLIK):

Nej, jag såg faktiskt det att det inte gjordes en sådan koppling, men ändå blev det min association: Vad betyder tematiska möten egentligen? Är det inte då så, att de färgas av någonting som kyrkomötets ledamöter behöver fördjupa sig i och därmed också utbildas i? Och vem är det som avgör vilka teman som ska komma upp? I princip skulle det vara bättre att det fanns motion på olika alternativa förslag, så att det är kyrkomötet självt som beslutar vilka teman de ska vara. Men så har jag inte förstått utredningen.

SOFIJA PEDERSEN VIDEKE (REPLIK):

Nu var det så, att vi kanske var lite otydliga just på denna punkt, därför att vi ville ha en väldig bredd. I den debatt som nu har kommit efter vår utredning – jag råkar veta att Bengt kanske lägger ett förslag i den riktningen – tackar jag verkligen för alla de synpunkter som har inkommit, som kanske också gör det tydligare för oss allihop vad detta kommer att innebära framöver.

DANIEL TISELL (REPLIK):

Berth, en jämförelse med företagsvärlden är för mig en väldigt främmande bild för Svenska kyrkan. Jag säger inte att du har den kyrkosynen. Jag har den inte. Jag tror att gruppen verkligen inte har någon sådan utgångspunkt, som att något varumärke nu ska triumfera. Det handlar om delaktighet och det är inte något sätt att omyndigförklara alla oss som sitter här. Jag tycker den misstänksamheten är väldigt överdriven. Man kan fundera på vad den beror på. Hur du associerar kan ju inte jag ta ansvar för. Jag skulle önska lite mer tilltro till processerna i mötet här och till presidiet att man kan komma fram till vilken tematik som skulle vara under andra mötet. Tanken med den första tematiken är ju faktiskt att koppla till de mer strategiska frågorna som uttrycks i verksamhetsplanen, så att vi alla får möjlighet att samtala kring det. Jag tycker vi ska våga testa det här ordentligt. Utvärderar gör vi naturligtvis kontinuerligt, men jag tycker, i jämförelse med andra typer av strukturutredningar, att man ska utvärdera det. Det är ju väldigt svårt efter bara ett möte.

BERTH LÖNDAHL (REPLIK):

När det gäller näringslivet delar vi absolut uppfattning. Nej, kyrkomötet får definitivt inte vara en spegling av hur näringslivet bygger upp sina varumärken. Ändå var det min association. Du påstår då att detta verkar förefalla misstänksamt från vår sida, men är det inte angeläget att man ställer de frågor som man har associationer kring? Är det inte angeläget att man ändå prövar det ordentligt? Jag tänkte så här: Egentligen är det ganska skönt att inte vara med i ett kyrkomöte som är tematiskt, där vi står utanför beslutsrätten när det gäller vilka teman som kommer upp. Dessutom tycker jag att det begränsar demokratin i framtiden och motionsrätten blir begränsad. Jag menar att den kyrkomötesform som vi har fungerar ganska väl i huvudsak, så när som på att det finns för stor spridning när det gäller motionerna. De spretar för mycket. Vi har för kort tid på oss, dagarna blir för sena. Det är den typen av arbetsformer som jag tycker man skulle arbeta mycket mer med.

DANIEL TISELL (REPLIK):

Det är klart att man måste få pröva frågor och det tycker jag utredningen har gjort. Men ni föreslår ju att avslå ett förslag som syftar till en större delaktighet, där vi också får möjlighet att diskutera strategiska, väsentliga frågor på ett delvis annat sätt. Jag menar att vi kommer att kunna fortsätta skriva motioner och man kan göra det i anslutning till verksamhetskrivelsen. Jag tycker därför att det är lite överdrivet att säga, att det fungerar bra som det gör men det blir lite sent på nätterna. Jag tror vi kan förvänta oss mycket mer att göra tillsammans, om vi bara vågar mjuka upp formerna och inte bara använder riksdagsformen, som jag faktiskt tycker hämmar oss lite.

BERTH LÖNDAHL (REPLIK):

Det tackar jag för. Nej, vi ska inte vara riksdag. Det håller jag också med om, men däremot ska vi vara beslutande och vi ska ha motionsrätt och det ska vara de dominerande inslagen helt och hållet. På det sättet menar jag att vi ska arbeta.

IRENE OSKARSSON:

Ordförande! Det kliar lite när man hör debatten. Jag måste säga att tematiska kyrkomöten är otroligt välkommet för oss som förhoppningsvis är med ett tag till. Då kan vi gå på djupet, inte minst med den strategiska plan som ska upp varje fyraårscykel, och få lägga vår röst och vår diskussion och vårt samtal i den, förankra den mycket djupare än vad jag i alla fall upplever vad jag har deltagit i under den här mandatperioden. Det kan alltså bli mycket bättre. Jag tror också att det kan bli mycket bättre om alla utskottsledamöter känner att man är i rummet på samma villkor. Alltså har jag yrkat bifall till reservation 2.

Sedan måste jag hålla med kyrkomötets presidiums förste vice ordförande: Utredningar i alla ära, men låt oss pröva saker först. Jag har inte skrivit det, men eftersom talaren kom upp innan jag kom upp här känner jag, att jag mycket väl kan skriva under på det. Låt oss göra en mandatperiod innan vi inför nästa utvärderar vad som är klokskap i arbetssättet.

I det som sägs om att motioner blir så spretiga tycker jag mig höra, att det just därför är tematiken vi efterlyser. Det blir inte mindre demokratiskt. Det blir kanske bättre stringens i de mellanliggande mötena, där vi också sätter fokus på det som är centralt och väsentligt för oss. Låt oss gå in i en ny mandatperiod och pröva detta för att hitta lite nya former, hitta lite öppnare sätt att jobba med frågorna, för att

tillsammans få Svenska kyrkan att gå in i nya tider på nya sätt och möta nya utmaningar tillsammans. Tack för ordet.

BENGT KJELLGREN:

Ordförande! Jag föreslår att kyrkomötet i plenum beslutar vilka särskilda ämnen som ska utgöra teman för de tematiska kyrkomötessammanträdena. Förslaget är nu att presidiet ska göra det. Vi hade en lång diskussion om det i arbetsgruppen, där jag också deltog. Vi tyckte att vi för legitimitetens skull skulle ha en diskussion om vilka teman vi ska ha. Man kan ha en diskussion och man kan ha olika åsikter, där det kan finnas olika förslag på teman. Sedan kan man i plenum året innan, som var vårt förslag, fastställa temat för nästa år. Alltså fastställer vi 2018 temat för 2019.

Nu har vi också i vår utredning tagit fram ett förslag som bygger på, att vi ska ha en strategisk planering över lång tid som kyrkostyrelsen arbetar med. Det ska vara ett tema från början. Kyrkomötets presidium var lite vagare i sin skrivning. Man skrev att det skulle kunna vara ett tema. Vi tyckte att det ska vara ett tema och att det skulle återkomma så småningom under de kommande mandatperioderna. Det här var en utgångspunkt i den tematiska delen.

Jag har nu lagt ett yrkande på en förändring där, men i övrigt bifaller jag utskottets förslag och tycker det är väl avvägt när det gäller våra utskott. Vi hade en långdiskussion, där jag tycker att en viktig del är att vi får ett Ekonomiutskott. Detta kan småningom ta hand om den strategiska planen som kommer och som ska förverkligas från år till år i de verksamhetsplaner som ska göras. Sedan om det ska hela Hållbarhetsutskott, om det ska vara förvaltarskapstanken som ska vara bakom eller som vi hade som förslag Framtidsutskott, det överlåter jag åt plenum att bestämma. Jag tycker i alla fall det är bra att vi har ett sådant utskott som kommer fram. Det fanns ett kyrkomöte som vi tittade på i ett annat land som hade ett Framtidsutskott, men de visste inte riktigt vad de skulle göra. Så hoppas jag inte att det blir här, utan att vi vet vad utskotten ska göra. Därför tycker jag att förslaget är bra och att fördelningen av arbetsuppgifter är bra.

Sedan måste jag avsluta med att säga, att det var ett väldigt bra arbete i gruppen. Jag tror, precis som Daniel var inne på och också Sofija har sagt, att detta är något vi ska försöka testa och som Levi sa, att detta ju är ett försök. Det är någonting som vi ska försöka med under nästa mandatperiod och sedan ska det utvärderas. Jag kan hålla med om att utvärderingen ska vara efter den här mandatperioden. Tack för ordet.

Bifall till utskottet samt ett yrkande.

JERRY ADBO:

Jag företräder utskottet. Jag ska inte läsa upp allt som vi har sagt. Det står ju i handlingarna, men jag ska kommentera det som har debatterats här. Först vill jag yrka bifall till utskottets förslag som helhet.

Varför 8 utskott och varför 15+15 idag? Om utskottet skulle rösta på ett annat sätt i stället för att spegla sammansättningen i kyrkomötet, så tror vi att det öppnar upp för en längre debatt och en längre process här i plenum. Det är roligt med debatt, men vi hinner ju knappt med som det har varit tidigare. Det ska bli intressant att se om vi hinner i morgon. Det är vissa stora frågor och därför krävs det en bra, korrekt och effektiv beredning av samtliga ärenden. Vi tror i utskottet inte, att det skulle bli effektivare beredning av ärenden genom att utöka antalet ledamöter. Vi tycker därför att dagens ordning är bra och bör behållas. Entusiasm och kunskaper

som lyftes här kunde öppna upp för fler ledamöter. Det tror jag kan göras direkt i nomineringsgrupperna. Jag tror inte det blir mer effektivt om 30 stycken säger samma sak som 15 personer gör.

Sedan var det frågan där presidiet yrkar avslag på punkt 6. Vi har i utskottet diskuterat fram och tillbaka, haft lite olika infallsvinklar och till en början olika uppfattningar om själva tematiken på kyrkomötet. Visst kan det väl tyckas spännande att testa en sådan nyordning och kanske effektivisera arbetet och göra debatten mer intressant och mer vital än vi har idag genom en viss tematik. Vi menar i utskottet att det här är en så pass stor förändring av kyrkomötets arbetsformer, att det är lite vanskligt att vänta en hel mandatperiod innan vi utvärderar. Låt säga att det kan trar på vägen redan efter det första tematiska kyrkomötet. Därför vill vi öppna upp för att vi då kan utvärdera och eventuellt revidera. Om vi ser att vi är på rätt väg, fortsätt. Det säger vi också. Möjligheten finns alltid att fortsätta oavsett vad en utvärdering skulle säga. Det är ju kyrkomötet som ska avgöra frågan.

Vi yrkar avslag på presidiets avslagsyrkande, om man får säga så.

Det var sedan frågan om vem som föreslår tematiken, om man ska öppna upp det till en allmän debatt och beslut här i kyrkomötet. Det tror vi inte på. I utredningens förslag står ju nämligen att det är utredningens mening att det är kyrkomötets presidium som ska fatta beslut om tema. Detta bör föregås av samråd med företrädare för samtliga nomineringsgrupper och kyrkostyrelsen. Den ordningen tror jag är den allra bästa. Vi har ju också ett förtroendevalt presidium, som har getts förtroende i att leda och därmed kunna avgöra vilka ärenden som ska upp.

Beträffande Hållbarhetsutskott tyckte vi Förvaltarskapsutskottet skulle vara ett bättre namn på utskottet, som bättre beskriver det ansvar vi kan ta för skapelsens överlevnad och vår kyrkas egendomar. Men i en beskrivning av utskottet kan mycket väl läggas in någon formulering om att vi även ska arbeta hållbart för en hållbar utveckling, självklart.

Bifall till utskottets förslag.

BENGT KJELLGREN (REPLIK):

Repliken handlar om det du sa att presidiet har vårt förtroende och det har de givetvis. Det har inte med det att göra utan mer med legitimiteten för ämnet. Det är bra att ha en diskussion om vilka ämnen vi ska ha. Vi hade uppe ett ämne som kyrkan i Norge hade. Det var ett ämne som var ganska svårt, "Gud är större". Där bör man nog ha en liten diskussion om vad det innebär och vad vi ska ta upp. Det är mer ur det perspektivet som vi tog upp den här diskussionen och det var därför jag la mitt yrkande.

JERRY ADBO (REPLIK):

Ordförande! Där har vi nog samma uppfattning. Självklart måste vi hitta ett sätt att komma på vad som ska ingå i tematiken som fastställs. Självklart kan det inte vara ett sådant övergripande tema som Gud är större. Det vet vi alla.

BENGT KJELLGREN (REPLIK):

Fast det var tyvärr just det som hände i Norge. Det var det som kanske var lite olyckligt när man fick en diskussion om både det ena och det andra. Jag tror för legitimitetens skull att det kan vara bra att ha en diskussion i plenum, men det är ju min åsikt. Jag har fullt förtroende för att presidiet kommer fram med ett förslag. Det är den arbetsordning vi ska ha. Då har man diskussionen med grupperna och så

vidare, men att det sista beslutet tas i plenum. Sedan finns det ingen möjlighet att säga att det inte var vi som var med och bestämde utan det var någon annan. Då har man ju varit med och fattat beslutet året innan om vilket tema det ska vara. Det är nog bra för legitimiteten, om man tittar på vad som händer i andra länder.

JERRY ADBO (REPLIK):

Jag hör och förstår precis vad du säger, men jag tror inte det blir effektivt. Kyrkomötets presidium har ju den ibland grannliga uppgiften att faktiskt se till att kyrkomötet kan sammanträda så effektivt och demokratiskt som möjligt. Jag tror vi ska låta det här ansvaret fortsätta vila på presidiet. Jag har fullt förtroende för att det kommer att gå, just med det att överläggningar ska ske med samtliga nomineringsgruppledare. Där tror jag att vi faktiskt kan komma överens.

MAGNUS EK:

Ordförande! Det är så härligt att vara med i en diskussion där vi pratar om hur vi ska prata med varandra. Jag uppskattar verkligen den kraft, den energi och den vilja som ligger bakom förslaget om tematiska kyrkomöten. Jag uppskattar också diskussionen vi har haft mellan ledamöterna i centergruppen. Därför känns det lite tråkigt, att jag står här uppe för att tala emot tematiska kyrkomöten.

När jag har reflekterat över arbetsformen, över vad den skulle kunna innebära och vad den inte skulle kunna innebära, kan jag inte se att det är en avgörande förbättring av våra arbetsformer eller att vi skulle kunna få ut väsentligt bättre förslag eller beslut härifrån. Jag tror också att det finns vissa risker som har påtalats, dels via motionsrätten och dels med vem det är som bestämmer temat. Får jag gå in i dem vet jag, att utredningen också har kollat på det här, vi har stött och blött saken och vi vill öppna upp för att man ska kunna tala om saker utifrån verksamheten och ekonomin. Man har påtalat, att man aldrig kan ta upp och överpröva beslut om att inte hantera en motion, men jag tror fortfarande det finns en risk för att angelägna motioner inskränks. Här kanske det är så att jag är väl försiktig, men jag har lovat dem som har röstat i kyrkovalet den här gången, att jag ska hålla en otrolig koll på besluten vi har haft från den här mandatperioden för att se, om våra beslut landar rätt eller fel och vi måste ompröva dem. Det där vill jag kunna hålla i.

Vad gäller tematiken tror jag det finns fördelar men att det också finns en uppenbar nackdel. Vi har olika intressen här inne. Vi har olika frågor som vi är mer eller mindre duktiga på. Vi sitter här av olika anledningar. Det är hela grundfunktionen med ett kyrkomöte, att vi här inne har olika typer av kompetens. Vi kan önska att vår egen kompetens eller andras kompetens skulle vara större i vissa frågor, men tillsammans som en enhet och en helhet ska vi kunna vara kompetenta att leda Svenska kyrkan. Jag tror det finns en risk att våra kompetenser faller bort. Som ett exempel har jag sysslat väldigt mycket med att komma på, hur kyrkan förvaltar sina prästlönetillgångar under den här mandatperioden. Jag är otroligt intresserad av hur vi är som markägare och hur vi förvaltar kyrkans skog. Jag tror till exempel, att det skulle ta ganska många år innan den frågan blev föremål för ett tematiskt kyrkomöte, och jag tror inte att alla här inne skulle uppskatta om det blev det.

Vad gör vi då av den här energin? Vad gör vi av viljan att utveckla våra arbetsformer för att faktiskt kunna vara bättre i våra uppdrag? Jag tror som sagt inte att den energin är fel eller felriktad, men jag tror vi ska ta med den in i våra nomineringsgrupper och fundera på hur vi tillsammans jobbar i de formerna, i de

konstellationerna, för att tränga ner på djupet, öka vår kunskap och förbättra Svenska kyrkan. Där skulle jag önska att vi la den här energin i stället.

Jag yrkar avslag på punkt 5 i utskottets förslag till beslut. Jag hoppas detta åstadkommer vad jag vill, nämligen att vi inte jobbar med tematiska kyrkomöten. Tack så mycket.

SOFIJA PEDERSEN VIDEKE (REPLIK):

Tack för detta energiska framförande av energin. Jag tänker att vi ska ta med oss en del av den energin, precis som du säger, men jag tänker också att vi ska ta med oss den genom att göra saker som vi skulle kunna jobba med redan nu men som vi inte gör så mycket, till exempel att arbeta ännu mer med kyrkostyrelsens skrivelser. Ett av våra förslag är ju att Anders Lindbergs skrivelse ska komma tillbaka, alltså den uppföljning som nu är en bilaga till en kyrkostyrelseskrivelse, där vi går igenom de motioner som har gått igenom och hur de behandlas och att det åter igen ska bli en egen skrivelse, just för att vi ska kunna jobba mer med det verktyget. Därför vill jag verkligen uppmuntra er alla att vi oavsett vad det blir framöver ska jobba mer tillsammans med stora övergripande teman. Det hade vi kunnat göra redan nu, men vi har valt att inte göra det. Det är bland annat därför som vårt utredningsförslag ser ut som det gör.

MAGNUS EK (REPLIK):

Om man får vara lite krass, och misstolka mig rätt, är jag inte säker på att vi faktiskt hade ökat energin för alla ledamöter här inne. Jag är inte säker på att det hade ökat deras förändringsvilja. Som sagt är detta en ganska heterogen grupp, även om man inte kan tro det. Vi har ungefär samma hårfärg, hudfärg och ålder i den här salen – inget ont mot några enskilda – men vi har också väldigt olika intressen. Vi har olika anledningar till att vi sitter här och vi har olika styrkor med oss in. Jag måste säga, att jag fortfarande tycker det här förslaget andas en liten ansats till att vi nu faktiskt måste ta och utbilda varandra. Det är den ena saken. Jag vet att det inte är meningen, men jag tycker fortfarande det andas det. Det andra är helt enkelt, att jag inte är säker på att alla här inne hade fått mer energi av att bli satta i ett tematiskt kyrkomöte, som fördjupar en sak och som vet att detta inte är min starka sida att utveckla. Detta gör någon annan bättre i nomineringsgruppen. Det är min oro.

SOFIJA PEDERSEN VIDEKE (REPLIK):

Jag hoppas att du har fel, Magnus, och jag hoppas att vi tar med den där energin in i det nya kyrkomötet, så att vi oavsett vad det blir tar med oss energin och jobbar på, därför att vi älskar kyrkan allihop.

MAGNUS EK (REPLIK):

Jag måste säga att jag inte känner mig så energisk nu, men jag blir smittad av din energi, Sofija, och det tycker jag är bra. Jag står som sagt upp för att jag har reflekterat väl över detta och jag tror inte det här är rätt sätt att gå vidare. Så enkelt är det. Vi kan landa i olika uppfattningar, med jag vill att vi ska säga till och ta en diskussion om det här om det är fler som sitter med de här tankarna och som har samma oro som jag. Jag vet var jag har landat och jag tror helt enkelt att det finns bättre sätt att gå vidare, men jag respekterar att vi tycker olika. Så går vi in med ny energi. Tack så mycket.

BENGT KJELLGREN (REPLIK):

Ordförande! Jag tror du har rätt i att man nog måste reflektera över hur dessa temamöten ska gå till. Jag har varit inne på det förut och jag har landat i motsatt åsikt mot vad du har gjort till slut efter mycket rådbåkande med mig själv. Jag tror ändå att dessa kyrkomöten med tema kan bli bra om man har rätt tema, men det är ju det som är problemet här. Det är det som är det svåra. Där hade jag ju ett inlägg förut om det. Jag tror att till exempel ett tema om kyrkohandboken kunde ha varit någonting under den här mandatperioden. Där tror jag alla kunde vara med och få energi och diskutera. Om den har vi ju inte haft så mycket diskussion här. Vi har haft det i våra grupper men inte här. Nu kommer vi att ha det i morgon, ordförande, men vi har inte haft det hittills.

Däremot har jag varit inne på den strategiska planeringen när jag har diskuterat detta. Jag tror det är viktigt att vi har det på kyrkomötesnivån, att vi lyfter frågorna om Svenska kyrkans framtid här i det högsta beslutande organet.

MAGNUS EK (REPLIK):

Utän att upprepa mig själv kan jag gå in på att svara på hur jag tänker kring precis de här sakerna. Om vi lägger in och säger att vi vill köra tematiska arbetsformer är jag nog oroad över, att vi också kommer att försöka skapa det här behovet. Jag kan inte säga emot att jag tror det hade kunnat vara förtjänstfullt med att ha en fördjupning kring till exempel kyrkohandboken ännu mer än vad vi har. Jag tror det hade varit förtjänstfullt på vissa sätt. Därför tror jag inte att vi helt ska släppa tanken, men jag är inte redo att göra det nu. Jag tror inte vi har landat precis rätt i detta.

Det är en annan bit när vi pratar om strategisk planering. Det som jag tror verkligen skulle vara verksamt är att vi, när vi kommer till ett kyrkomöte, är förberedda för att ta de diskussionerna vi har idag. Jag säger inte att vi inte är det, men jag tror och jag känner med mig själv, att vi kan jobba med att vara ännu mer förberedda, ännu mer inlästa och ha rådbåkat detta några gånger, kanske till exempel i nomineringsgrupperna, på ett lite mer djupgående sätt än vad vi gör idag alla gånger. Jag tror det är bättre att vi lägger det där, än att vi kör på tematiken för att lösa det problemet.

NILS GÅRDER:

Ordförande! Jag tycker denna fråga är intressant. Jag vill inte säga att jag har en alldeles bestämd uppfattning, men jag lyssnar på debatten med intresse. Idén med ett tematiskt kyrkomöte är ju alls inget nytt. De äldre kyrkomötena var sådana att de inkallades för ett särskilt ändamål. Jag tycker i princip att den saken är rätt, det vill säga att det i samband med val till kyrkomötet är en stor tillgång, om väljarna har kunskap om vad som är huvudfrågor att behandla under den förestående mandatperioden. Om man vill ha ett genomsyrat demokratiskt inflytande är det ju angeläget, att de teman som ska vara huvudteman under en mandatperiod ska vara bekanta före kyrkovalet.

Beslut i ärendet återfinns i kyrkomötets protokoll, § 128.